

Asia: VN/1347/2021

Arviomuistio oikeudenkäyntikuluista riita-asioissa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriölle

Lausunto oikeudenkäyntikuluja riita-asioissa koskevasta arviomuistiosta

Lausunnonantajasta

Suomen Vuokranantajat ry on valtakunnallinen vuokranantajien edunvalvonta- ja palvelujärjestö. Järjestö edustaa Suomen yksityisiä vuokranantajia, jotka vuokraavat noin 350 000 asuntoa. Nämä asunnot ovat noin kolmasosa kaikista vuokra-asunnoista ja niissä asuu noin 440 000 asukasta. Suomen Vuokranantajat tarjoaa Suomen parasta asiantuntijatieta vuokrauksesta ja asuntosijoittamisesta ja valvoo jäsentensä etua vuokrasuhteisiin liittyvissä asioissa. Yhdistyksellämme on noin 25 000 jäsentä.

Lausunto

Korkeat oikeudenkäyntikulut riita-asioissa muodostavat erityisesti yksityishenkilöille todellisuudessa merkittävän haasteen oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin saavutettavuuden osalta. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää erilaisten pienten (alle 10 000 euron) intressin riitoihin. Nykyisin tällaisten riitojen käsittely tuomioistuimessa on harvoin mielekästä oikeudenkäyntikulujen ylittäessä riidan intressin merkittävästi. Lisäksi häätöoikeudenkäyntien kestoa tulisi lyhentää.

Suomen Vuokranantajat ry lausuu arviomuistiossa esitettyjen kohtien 1, 10, 11, 12, 19 ja 20 osalta.

Keino 1: Oikeudenkäyntiasiamiesten ja -avustajien kelpoisuusvaatimusten alentaminen

Emme kannata keinoa.

Pätevät ja asiantuntevat avustajat ovat keskeisessä roolissa oikeusturvan toteutumisessa. Siksi avustajien kelpoisuusvaatimusten alentaminen ei ole tarkoituksenmukainen keino oikeudenkäyntikulujen pienentämiseksi. Oikeudenkäyntilupa tulisi kuitenkin olla mahdollista suorittaa ja oikeustieteellisen tutkinnon yhteydessä.

Keino 10: Asian ratkaiseminen pääkäsittelyä toimittamatta

Kannatamme keinoa.

Esimerkiksi yksinkertaiset häätöasiat, joissa vuokra on maksamatta usealta kuukaudelta eikä vuokralainen edes väitä maksaneensa vuokria tai pysty osoittamaan mitään näyttöä vuokranmaksun tueksi, tulisi ratkaista huomattavasti nykyistä useammin yksinomaan kirjallisessa menettelyssä. OK 5:27 a §:n soveltamisedellytyksiä tulisi laajentaa siten, ettei menettelyn käyttäminen edellytä molempien osapuolten suostumusta. Tuomioistuimen tulisi voida ratkaista asia kirjallisessa menettelyssä, jos asia tuomioistuimen käsityksen mukaan on laadultaan selvästi sellainen, ettei sen ratkaiseminen edellytä pääkäsittelyn toimittamista.

Keino 11: Oikeudenkäyntien keston lyhentäminen

Kannatamme keinoa.

Vaikka oikeudenkäyntien keston lyhentämisellä ei olisi välittömiä suoria vaikutuksia oikeudenkäyntikulujen määrään, on se välttämätöntä oikeusturvan saatavuuden näkökulmasta. Erytisesti yksityishenkilöille pitkät oikeudenkäynnit muodostavat esteen oikeudenmukaiselle oikeudenkäynnille. Muistiossa todetulla tavalla liian pitkät oikeudenkäynnit ovat Suomessa keskeinen perus- ja ihmisoikeusongelma. Keinon toteuttaminen vaatii ainakin tuomioistuinlaitoksen huomattavaa lisäresursointia.

Keino 12: Vähäisiä vaatimuksia koskeva oikeudenkäyntimenettely

Kannatamme keinoa.

Oikeusministeriön tulisi ryhtyä valmistelemaan erillistä pienten asioiden menettelyä pikaisesti. Suomen Vuokranantajat ry on mielellään tässä valmistelutyössä mukana. Merkittävä osa pienistä riita-asioista liittyy vuokrasuhteisiin tai muutoin asumiseen liittyvään juridiikkaan.

Keino 19: Kuluttajariitalautakunnan toimivallan laajentaminen

Emme kannata keinoa.

Kuluttajariitalautakunnalla on oma roolinsa suositusten antajana, eikä sen roolia tule laajentaa nykyisestään. Esimerkiksi vuokrasuhteita koskevien riitojen osalta käsittelyajat ovat tällä hetkellä 12–18 kuukautta. Kuluttajariitalautakunta ei siten edes tällä hetkellä pysty toteuttamaan tehtäviään asianmukaisesti, sillä sen keskeinen tehtävä olisi tarjota ratkaisusuosituksia nopeasti. Mikäli kuluttajariitalautakunnan merkitys riidanratkaisuelimenä halutaan säilyttää, tulisi suositukset saada huomattavasti nykyistä lyhyemmässä, enintään kolmen kuukauden pituisessa, ajassa. Nykyisin käräjäoikeuden ratkaisevat vuokrasuhteita koskevat riidat kuluttajariitalautakuntaa nopeammin.

Kuluttajariitalautakunta tarvitsee siten lisäresursseja vaikkei sillä voidakaan puuttua suoraan nyt tarkasteltavaan ongelmaan oikeudenkäyntikuluihin liittyen. Toisaalta laadukkaat ja nopeasti saatavat ratkaisusuositukset voivat vähentää oikeudenkäyntien tarvetta ylipäätään.

Keino 20: Sovittelun edistäminen

Kannatamme keinoa.

Sovinnon edistäminen valmistelussa ja erillinen sovittelumenettely ovat nopeita ja kustannustehokkaita riidanratkaisukeinoja. Ne myös vähentävät muutoksenhaun tarvetta, koska asianosaiset sitoutuvat saavuttamaansa ratkaisuun eri tavalla kuin tuomioistuimien pääkäsittelyn jälkeen antamaan tuomioon. Sovittelun edistäminen alentaa merkittäväällä tavalla oikeudenkäyntikuluja. Sovittelutuomareiden erikoistumista erilaisten riitojen sovitteluun tulisi selvittää.

Tarik Ahsanullah

Päälakimies

Suomen Vuokranantajat ry

tarik.ahsanullah@vuokranantajat.fi

Ahsanullah Tarik
Suomen Vuokranantajat ry